

Henrik Højlunds prædiken 1. søndag efter påske

Taler

Henrik Højlund
Valgmenighedspræst

Dato

24. april 2022

Sted

Aarhus Bykirke

Omstændigheder**Prædikentekst**

Johannesevangeliet kapitel 21, vers 15-19

Det er en fuldstændig vidunderlig beretning. Den er så menneskelig, så psykologisk genkendelig. Egentlig også sjælden på den måde, fordi de bibelske beretninger generelt ikke levner så meget plads til så meget af det helt menneskeligt nære, psykologisk genkendelige. Tit overvejer man, når man læser beretningerne: Hvordan mon den og den så ud, da han sagde det, hvordan var mon tonefaldet, følelserne...? Men her mærker man menneskerne. Man kan se det for sig meget tydeligt, man kan næsten mærke indeni sig, hvad Peter må have følt ved disse tre spørgsmål fra Jesus. Man kan simpelthen mærke det på hans svar.

Hvor spørgsmålene fra Jesus dog sved. »Simon, Johannes' søn, elsker du mig mere end de andre?« Alene tiltalen med det navn - Simon. Jesus havde jo givet ham et andet navn – Peter. Et navn med tyngde og betydning. Peter – klippen. Men nu var det, som om Jesus ville have den helt oprindelige Peter i tale – Simon Johansen fra Betsajda, søn af en far, der hed Johannes, og som sikkert også havde været fisker ligesom Simon. Simon, jeg kender dig, gode gamle Simon, som engang bare var et barn i Johannes' hus, en frisk knægt, der ville frem i verden, i hvert fald i Betsajda, en leder blandt de andre børn, ham de andre så op til og fulgte i leg og alvor. Simon, elsker du mig mere end de andre?

Denne forstærkning: ”mere end de andre...” Det er næsten for ubarmhjertigt af Jesus. Han vidste jo, hvad der var sket. Simon Peter der før de andre og mere end de andre bedyrede, at han ville følge Jesus helt ind i døden, han blev så meget mindet om det nu med dette spørgsmål med modsatte fortegn: Elsker du mig mere end de andre? Det var jo nærmest det, han havde sagt, da han

bedyrede Jesus sin usvigelige troskab. Men han havde mere end de andre svigtet sit løfte, da han åbenlyst fornægtede Jesus.

Man kan høre spørgsmålet ironisk. Et ironisk smil på Jesu ansigt: ”Hva så, Peter, elsker du mig mere end de andre, eller hvordan går det lige med det...” Men så går vi med garanti helt galt i byen. For Jesus er tydeligvis ude i et helt andet ærinde end at sætte Peter ironisk og køligt på plads.

Jesus er ude på at hjælpe Peter ud af mørket. Jesus ved, hvor meget Peter sidder fast i sit eget fald.

Hans fald var så dybt. Han blev ramt på sit ømmeste punkt. Han blev ramt på sin stærkeste side, sit mod, sit lederen, sin evne og vilje til at gå forrest.

Vi skal ikke tage fejl af Peter – han var ikke et fjols af en hykler, der altid bralrede op før alle andre, stor i kæften, men ærlig talt ubetydelig, når det kom til stykket. Der er rigtig meget, der tyder på, at Peter var en ægte leder, en mand med en indre styrke. Det er ikke tilfældigt, at Jesus sagde til ham: På dig vil jeg bygge min kirke, Petrus – klippen. (Matt 16, 18)

Og så bliver Peter ramt lige netop på hans styrke.

Det er det værste, ikke sandt - når vi bliver ramt på vores styrke. Det er ikke en katastrofe at blive ramt på vores svage sider. Det kan være træls, men det er til at leve med. Men det virkelig ydmygende er at svigte totalt der, hvor man altid har følt sig bedst. Det er umådeligt ydmygende. Man kan gå helt i spåner og have svært ved at komme videre. Man kan ligesom blive fastlåst i det, når man har indset det dybt og tungt: hvor har jeg fejlet. Man kan få det sådan, at man ikke kan se sig ud af det igen. Jeg er faldet for dybt. Jeg er færdig. Jeg ved ikke, hvordan jeg skal komme videre. Det er ikke troværdigt at forsøge at rejse sig efter det her og tro, at der bare er tilgivelse, og så ellers videre...

Men så kommer Jesus for at løfte Peter – og alle os andre - ud af mørket igen. Min ven, elsker du mig?

Jamen, Jesus, det er jo lige det, jeg har bevist, at jeg ikke gør...

Elsker du mig, spørger han igen.

Jamen, Jesus, hvordan kan du spørge mig, du ved jo, hvordan det er med mig, hvad jeg gjort, jeg kan vel ikke mere...

Elsker du mig?

Kan I høre, hvad Jesus gør? Han gør ikke vores fald ligegyldigt. Han tager fat lige der, hvor det gør mest ondt – men han gør det med kærlighedens og tilgivelsens dragende magt.

Jeg har altid forestillet mig, at i Jesu lignelse om den fortabte søn, følte den fortabte søn angeren allerstørst, da han var i sin fars favn. Da han blev ramt af farens ubegribeligt nådefulde omfavnelse, tror jeg, at han først for alvor indså, hvad han havde gjort. Og i samme favntag sættes han fri.

Og så genindsætter Jesus Peter: ”Vogt mine lam”, ”vær hyrde for mine får”, ”vogt mine får”. Ham, der havde svigtet så groft, blev igen indsat som hyrde, som klippe. En afklippet klippe, og dermed en bedre klippe. Fordi netop med dén erfaring, dén nederlagsoplevelse bliver han den allerbedste leder. Jævnfør det Jesus allerede varslede om skærtorsdag aften, før det skete: ”Simon, Simon, Satan gjorde krav på jer for at sigte jer som hvede; men jeg bad for dig, for at din tro ikke skal svigte. Og når du engang omvender dig, så styrk dine brødre” (Luk 22,31-32). Peter, den stærke og ivrige leder, må igennem et nederlag for at blive den bedste leder, lederen der har måttet opgive sin egen selvsikkerhed for i stedet at blive fyldt fra top til tå med en altomfattende nåde og barmhjertighed.

Dét har præget Peter meget fundamentalt.

Alene ved det, at man kan læse det meget markant i alle fire evangelier, hvoraf det mindste, Markusevangeliet, som normalt anses for at være det ældste, af mange betragtes som noget, der er kommet indirekte fra Peter via Markus. (Således tilkendegav kirkefaderen Justin det allerede omkring 135 e. Kr.) Peter har altså selv bragt sin nederlagshistorie stærkt frem i det første evangelium. Og sidenhen blev det ligeledes fremhævet i de efterfølgende tre evangelier. Man mærker det desuden også stærkt i Peters to breve.

Lad os høre og mærke Jesu tre spørgsmål til Peter og til os som hans ustoppelige kærlighed til os. Hans vedvarende udrakte hånd til os, alle os der let glider fra ham. Vil du ikke være min igen, spørger han os. Han er brudgommen, der længselsfuldt rækker ud efter sin brud.

Der er nogen, der ser en dyb sammenhæng mellem Johannesevangeliet og Højsangen i Det Gamle Testamente. Højsangen handler om kærligheden mellem en mand og en kvinde, og på et dybere plan om kærligheden mellem Gud og mennesker.

Set i det lys er Jesus brudgommen, der leder efter sin brud. Det, som Johannes angiver som Jesu første under, peger stærkt i den retning. Jesus deltog i en bryllupsfest og gjorde vand til vin. Og Johannes kalder det ikke bare et under, et mirakel, men et ”tegn”. Et tegn på noget dybere. Et tegn på, at Jesus var ved at lægge op til en større bryllupsfest, med ham som brudgom og os andre som brud. Og senere så Johannes i nogle syner, som er skrevet ned i Åbenbaringsbogen, at det hele skulle ende med et bryllupsmåltid, hvor lammet er brudgommen. Lammet – påskens Jesus, den korsfæstede, som hengav sig fuldstændigt for at genvinde sin brud.

”Elsker du mig?” Det er brudgommen, der brænder af længsel efter sin bruds kærlighed.

”Han begærer mig”, synger bruden i Højsangen. (7,11) Jesus begærer os med sit: Elsker du mig? Det er ikke bare et spørgsmål oppefra og ned, fra den vellykkede til de mislykkede, fra den almægtige til de afmægtige. Det er et spørgsmål fra én, der længes efter os med en brændende lidenskab.

Og det gør han, for det er selve hans væsen. Den treenige Guds væsen er kærlighed. Faderen elsker Sønnen, Sønnen elsker Ånden, og Ånden elsker Faderen. Det går i ring, og det har det gjort længe før tidens begyndelse, fra evighed til evighed. Den hellige treenighed i en evig kærlighedsdans – som han inviterer os ind i - med en lidenskabelig længsel efter, at vi svarer ja. Så lidenskabelig, at han led for det. På engelsk hedder både lidelse og lidenskab

passion. Vi smager af noget lignende på dansk: lidelse og lidenskab. Ægte lidenskab er villig til at lide for at nå sit mål. Den treenige Guds mål var grænseløst stort: at genvinde alle sine skabningers kærlighed.

Så han venter med lidenskab på vores svar. Elsker du mig?

Som min sjælesørger og skriftefar i min præstetid i Nordnorge skrev i en salme:

Fryd dig mægtigt, Zions datter!

Råb af glæde, Kristi brud,

selvom verden aldrig fatter,

hvad du ser i denne Gud.

Han er fattig og sagtmodig,

og han rider på et øg,

og foragtet bleg og blodig

blir han verdens påskespøg.

Denne skændsel må han bære,

for han har en skøge kær.

Han vil ofre al sin ære,

han vil ta dig, som du er.

Se han bærer tornekrone,
for din medgift er så streng,
at en galge blir hans trone
og en grav hans bryllupsseng!

Sådan bliver horen vundet,
sådan bliver skøgen brud
og den tabte jomfru fundet
i retfærdighedens skrud.

Hjertet kan du aldrig lukke
for hans pines skarpe sværd.
Knus din dyre narduskrukke,
salv ham til hans jordefærd!

Fryd dig mægtigt, Zions datter!
Glæden får den rette lyd,
først når verdens horelatter

blir til brudens gråd af fryd.

(Børre Knudsen)

Kilde

Manuskript tilsendt af taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

1. søndag efter påske, Anden tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/henrik-hojlunds-praediken-1-sondag-efter-paske>